

Universal Declaration of Human Rights - Ditammari

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Oniti ba we a kpenniti kutenku yandú

Yetanfɔte yie yie me

Ti do kenye ke tú dɛɛ te ke sɔkɛsɔke yi bo ke kutenku naati tipiiti timɔũ, dɛ tú omɔũ yi do nke di otɔu muwɛrimu ɲo kpɛɛ yĩnke,

Ti do kenye ke tú isɔke ʒɔ nyo di peite koo mɔũ wee wɛnte ke ndo bɛɛ ite koo wuu, ke yɛ ti bo yĩme ke nkari ke dɛ tinaati ke ti naa tiɔɔti, ke ba nde ti me mba yo mɛsemme, oniti ti dɛ ɲmanti, dɛɛ tú kete,

Ti do kenye ke tú oniti ne oniti ɲme, ti tũ mbo nde mu titɔbe, ociĩri nde okperi ko okperi dɛ ociĩri, ke yɛ dɛmɔsikaandɛ kɔ nde cooti yĩnke,

Ti do kenye ke tú initi wuo nyimɔu do kenkàri ke naati keyɛ itɔbe kpei,

Ti do kenye ke tú initi wuo kutenku yandú dɛneni dɪpatri kɛparku dɪ myɛɛke ne oniti ba we, kó dɪyetri ke tú oniti pokua oniti dɔua, ɔmɔũ yi cãã nne otɔu; ke dɛɛ te ke iwuo nyimɔũ do nkewɛnne ke mpĩ kebeu ne dɛ bo naatime tipiiti timɔũ,

Ti do kenye ke tú yeheke ye mɔũ ye kari kɛwɛnne mu kutenku yandú ko dɪtĩnni kɔbe ketú ti do ke nde menke weti dɛɛ cɛnke tukune oniti kó mufommu ne o borime,

Ti do kenye ke tú ti bo wɛnne me dinnu maɔimaa dɛɛ tukune oniti kó mufommu byɛɛke dɛɛ bo nte ke ti baa yete kuce,

Iwuo nyimɔũ kó dɪtĩnni dɪdyɛɛɛ piɛɛku ke heu ketú

Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yanda tu:

Iboti imɔũ ne itensaake imɔũ do nkewɛnne dɪnuu kɛpĩ ndɪpatri dɪi ko tinaanti ne i yemme kɛpã itɔbe itye nde yĩnke ke nyɛ dɛɛ túme oniti ko mufommu yeheke yemɔũ dɔwɔme; oniti ba we, a cɛnke bo dɪl hei, a do nke ti nyɛ ke ti kpenni.

Ditanfɔtri 1

Oniti ti pei nde omɔũ yi kpaatri otɔu, ke yɛ oniti ba we, o yi do nne fehɔfe; o mɔkemu mɛcii kehã mɛyemme. Ti tú ne do kɛnyari ti tɔbe mbe ke yie mii ba nkwoo ko otɔu dɔu.

Ditanfɔtri 2

Oniti ba we: oniti sɔua, o pɛia oniti sɔua, oniti pokua, a cɛnke tú wee boti, a feu tɛkote dɪbo ndaa, a dɔu nkuyie mmaku botinkua nkua, a tũ ɲwee peɔtik boti cɛn kaa, a kari ke yũmpuraa, a do nɛdawanfe nɛa, a tú kuhɔuku nkua, dɛ yi do ɲomɔũ bo dɔ ciite a kpɛɛ yĩnke.

Ke wɛtike, ba kaa hei túdɪ ke domme, omɔũ yi do ke nda kɔɔnne ke ɲmanti o bo dɔ byɛɛti a yienni mɛɛ kpei noyɛɛ nyoo cyɛɛ.

Ditanfɔtri 3

Oniti ba we, a niti tɔu yi do nke dɔaa kakii ke ɲmanti o bo dɔ tanneme kufɔtitenniku.

Ditanfɔtri 4

Omoũ yi do nkedɔɔ otɔu kuɔaaku ke ɲo senni; oniti me nyi moke muwɛrimu o bo fiteme otɔu koo naa nku ɔaaku.

Ditanfɔtri 5

Omoũ yi do mbe ɲo ɔuku sɔntike fɛpaãpyefe tɛme, ɲo me nyi do nke nfeuri kukpetinkú kɔmme ke cɛrme.

Ditanfɔtri 6

Oniti, a cɛnke bo kee byeeke a do kenye ɔee ci ne ɔee yi ci koomoũ ba ɔa soute.

Ditanfɔtri 7

Ɔikotinuú tú timoũ kó kuɔpiku nku. Okoti, ɔɛbire, onitiɔou onitipoku, okpaati, ociiri kuhɔuku, ba wuo, ɔikotinuú ɔii o kãnke.

Ditanfɔtri 8

Koomoũ sente ɔikotinuú ke ɔaa wɛnte, a baa yi hũti hũti; a bo o to tibeenti nti ke ɔe kó tinaantii ke nkú.

Ditanfɔtri 9

Be baa na ke sɔnte kepi ɲomɔu ko o kpetine yoo ko o ɔenne ɔiheĩ.

Ditanfɔtri 10

Oniti ba we, ke be ɔaa yu tibeenti yoo be ɔa pi nne timati, ɔibeentinni kɔbe do nke ɔaa bekemu ke ya ɔɛɔomme ke ne na ke tikwuɔ.

Ditanfɔtri 11

1. Ke be tú omoũ caare ke mu nyi o bekenɛ keya ke moommwoɔ ɲme yoo siyaabisi nsi o tu mmu yi ye timati tibeenti ti bo tibatɛ.

2. Oniti kaa caare ɔemare ke so nke ɔikotinnu kó ɔipatri yi tú ɔe ci, a yi do nketa ɔitou; ke ɔe me mbaa sɔ mbe do nkeyetoo keywoɔ ɲa to ɔeyinke be ɔɔke baa tɔnte.

Ditanfɔtri 12

Omoũ yi do nketa we yi te tiinaan ti myeɛke, keyɛ, ɔe so me nyi kaa wɛnte otɔu ke ɔe yaa naa nne ɔikpanni. Ɔikotipatri me nnaa mmu kekpa ɔeyinke ke ɔe you.

Ditanfɔtri 13

1. Oniti ba we, a bo na keyite ke ncenti a yemme ɔɔme kaa pɛensiri ɔii hei a kàri.

2. Kaa me nyite kekote kee byeeke, ba ɔiihei kece, nkedee a bo na kekonnimu ɲa cyee, a ɔo ɔiimɔnni.

Ditanfɔtri 14

1. Ke be ɔaa ɔo meyei ke ɔaa harine ba a yi moke ɔifɔtoɔ a bo na keyite kekote kesɔre a me ɔɔo ɔiihei; ɔe kó ɔiihei kɔbe me nyi do nke ɔaa beti.

2. Be me ne yi ye kaa yeke ke be ɔa kwuɔ nne tipiiti timoũ, be ɔa wuo kaa ɔɔori a ɔɔme.

Ditanfɔtri 15

1. F3 ɲɔniti, a ba nfou ke bo ke yi yɛ a boti tuku.
2. Omɔũ yi ɔo nke yetene sɔntike ɲotɔu o ko kuboti tuku; ke weeme nne ɔo ne omaa o bo namu ke naanne kuboti teku.

Ditanfɔtri 16

1. Oniti, kaa cɛnke baa nkedee, a bo na kepwoke yoo a yenke a me ndɔwe ke di hɔnne tɛcyɛɛte. Oniti ne o poku, omɔũ yi ɔo kensei otɔu fɛnɔnfe ke nkemmune di bo yate diiyie ke nsa ke diBORIME yi maa.
2. Onitidɔu ne oniti poku ke be ti nake ti kwuɔ otɔu mɔu tenke yi ɔo ke nkɔɔ ke firi beCwooke kefi ke de fi.
3. Ne yaaro tɛcyɛɛte tee baa kóti ke tɛcyɛɛte yi bo kunaamunku yi bo kuboti me nyi bo.

Ditanfɔtri 17

1. Oniti ba we, a bo amma ndaa, di sũmaa, omɔu yi ɔo nke nkɔɔnne otɔu o kɛɛɛ yĩnke.
2. Omɔũ yi ɔo nke sɔnte kefeete otɔu kɛɛɛ ne muwɛrmu.

Ditanfɔtri 18

Oniti ba we, omɔũ yi ɔo nke nda kɔɔnne a yemme me ɲãti kpei; omɔũ ba nda kɔɔnne a ɔɔmmɛ kuu nyeinku yoo a feume muu ntentaa yoo a yi ɔɔmmɛ kuyie maku ame nyi feume mutaã mamu kpei kaa ɔo ketike, a bo youmu kuyiendɔmmu maku kó meBORIME ke twote meteme; a bo amaa ndaa, di sũmaa, diKómbɔɔti yi ɔo nke ndwo di bo ndɔmmɛ diKó kuyie diɔɔku yoo di ndaku mekwuɔ ndi bɔke kepaã nsikoo beCIRBE, ke haa ɔokó yebaa nke twonko itye ndibi, ba oniti kaa bó kee byekee.

Ditanfɔtri 19

Ba we, kaa yemme hãti a bo na ke ti beimmu omɔu me mba na ke ɔaa kɔkene tiyĩnke; ba we, a bo na kebeke a ɔɔti ɲa ninte kee byekee, ke ti two ɲa me ndɔwe ne a ninte tii naanti kó kuboti.

Ditanfɔtri 20

1. Oniti ba we, a bo namu keWɛnne ketiinne a kɔbe a me ndɔbe ke di nake di kɛti; a bo namu ke mbo diTinni a me ndɔri myeɛke, diɔdi yemme cɛnke ba ɲa tiyeiti, di cɛnke ba ndɔri meyei.
2. Omɔũ yi ɔo nke tanne otɔu diTĩn ni mari myeɛke ne muwɛrimu koo yemme yi diɔɔ.

Ditanfɔtri 21

1. Oniti ba we, a ɔo nke ndakemu a hei kó mufommu byekee kó tinaanti ba kaa yi ha diTĩnni dii tɔ kuteɲu diMyeɛke; a ɔo ke ntee n nemu beɛ pĩ nne diMɔũ di kó diyetri.
2. Ba we, a bo namu, ke nsa kaa kɔbe cenke ɔaa deite, kempĩ ɲa hei bo ncenti mee boti ke de nsie mutɔmmu yĩnke.
3. BeKpaatibe ɔo ke ndɔɔri siheikembii ɔo mee BORIME dihei myeɛke; yɛpate yɛ tu ndo nke nii cwɔ weti weti ba bɔkeBɔke ba mbo, ke na keceete diTinni kotri kekanne dipanni. DeKó mupaticɔrimu mɔnni, omɔu yi ɔo ke nkɔɔnne otɔu ke fiinko o yemme, keyɛ dihei kó meBORIME yi tú omɔumaa kɔmmɛ, omɔũkoo ɲmeɛte me nyi tú otɔũ kou.

Ditanfɔtri 22

Oniti ba we, f3 teheikembite a tɛnke yi ɔo keWɛte ke nsenni ɲacyɛ; tiɔawanti yi kpa a nne ɔo nke yetoo kemɔɔte a kɛɛɛ keɛte itye nyii bo nte kaa na kenye deɛ ci ne deɛ yici; deMɔũ memme deɛ bo nte kaa naa ɲoniti keyɛ a fei yekeke tũ ndo nke ntee nyetɔbe deɔdebyeke. Oniti, kaa me nyi cote be ɔɔ yi ndaa too titɔuti.

Ditanfõtri 23

1. Ba we, a dɔ nke mmɔke mutɔmmu ɲa pimmu, ke waa ɲa dɔmu ke mpĩ ke dɛ dɔa naati; omɔu tu nyi do nke nkpa mutɔmmu.
2. Bɛɛ pĩ mmutɔmmu mamumaa ke bekuute ma, be tɔnfeinti dɔ nke mmamu.
3. Wee cɛnke pĩmmu mamu, o dɔ nke cu o kɔnyonku; keyɛ dɛ bo nteme koo na ke nfou ne o cyɛɛte kɔbe ke ba ɲaari.
4. Ba we, kaa dɔ a bo namu kewɛnnene betɔmpitibe tɔbe ke dɪ hɛnne yentɔntire ke ɲmɛ ndinuu kefeete dɪmaa.

Ditanfõtri 24

Oniti ba we, a dɔ nke nii cute mutɔmmu kehompɛ kekɔte tikweiti; a yi dɔ nke nii mpi mutɔmmu kukpetinku tɛhompɛte be me mbaa keete a dɪiti.

Ditanfõtri 25

1. Oniti ba we, a dɔ nke nfou ke dɛ wenni kaa kɔntii nnaati, fɔ ne ɲa cyɛɛte kɔbe; a ne bo na kaa fommu ɲmenni kaa yimɔke a yommaa a yi mɔke tiyaati, a yi mɔke a dɔudɛ, kaa me mmɔ ɲa ba na ketaa ɲamaa. Wee mɔnte mutɔmmu, wee mɔ, kuhɔuku, okupoku yoo okudɔu, opokóti yoo oɔakóti, ticite dekewe, wee cenbo mesemme myɛke be yi dɔ nkó yoo dɛmyɛke koo nfɛuri.
2. Ti dɔ nke dɔ kenye tisaponyɔti ne tibi kpei mesaaibi imɔu: opopɔpɔri kpeia, ipocɔutebia, ipocɛmbia, ba i, i yi dɔ nkensenni.

Ditanfõtri 26

1. Oniti ba we, a dɔ nkentye, ke na kepete mecii. Omɔũ yi dɔ nkeyieeti ke na ketanne o bire dɔkɔri sampɔu. Ibi imu demare yi dɔ nke baa ta dekó dɔkɔri. Dɔkɔribɛ bebebii be myɛke mutɔmmu dɔ nkepite tipiiti timɔũ ndi; be ko yɛpate kpente kpenke ke dɔ mbɛɛ ta dɔkɔri odyɛwe bemɔu be bo na ketamu ke be cɛnke dɔ.
2. Dɔkɔri dɔ nketwo ndɛbire itye nke dɛ benke dɛ bo ɪme kenaa ɲoni ti keyɛ oniti ba we, a dɔ nke nkpeni ti mufommu myɛke. Dɔkɔri dɔ nkedɔ ke benitibe kee betɔbe túmu ke bonkune beyemme kekwa mbetɔbe mesemme, ke iboti imɔũ kutenku yandú ndo itɔbe, ke initiboti kutenku yandú kó dɪtinni dɪdyɛeri dii me ɲari ke dɔ kepau nyekpare ke dɪi na ke yɛpau nke kutenku narke tipiiti timɔũ.
3. Ibi yembe be dɔke dɔ nkenyɛ weti weti bebi dɔ nkepete iitye ne i dɔ nkebebii muutɔmmú.

Ditanfõtri 27

1. Oniti ba we, be ɔ dɔ bantene a ko kuboti kó meborime; a dɔ nkebaa: nte dɪfɔnni, nte dɪkũtri me ndomme. A dɔ mbɛɛ dɔatwo mecii kaa munkɛ metwo mbetɔbe ke kutenku nnaati kedimɔũ dɪpete mesaa.
2. Be tú oniti centine ɲo sɔu; obaribenti me nyi yari ohauti. Oniti tú mpɪnne mu o mu nyo nne.

Ditanfõtri 28

Dipatri dɪdyɛeri dɪi ntú ba we, o dɔ nkeyetoo mu ke bɔkebɔke ba mbo kupiku maku; ke memme dɔke ti ba na kepete mesaa.

Ditanfõtri 29

1. Oniti ba we, kaa poo ɲaboti yoo dɪtinni a bo dɪi myɛke a nyɛ kaa poo ɲamaa ndi.
2. Omɔũ yi dɔ nkedɔ otɔu o yi dɔ ke beɛ wee dɔre omɔmmwɔ, keyɛ oniti ne oniti ɲme ke ti dɔ nkenvari ke wɛte kedɛ titɔbe.
3. Fɔ wee yi dɔ mekɔmmɛ a bo ntú seɲme kutenku yandú kó dipatri dɪdyɛeri me nyɛ ndɛ ndomme.

Ditanfɔtri 30

Ɖipatri ɔi myɛɛɛ, tinaanti mati yibo ƙɛ ndɔnnɛ ɔihɛ i mari, ɔitɔnni mari yoo oniti ɔɔ o tisenkri, kennau ƙɛwɔa ɲwɔa, ƙɛ faari faari ƙɛ hati bɔkɛbɔkɛ. Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yandɔ.
